

Ordblindhed – en folder til forældre til et ordblindt barn

I denne folder kan du **bl.a.** læse om hvad det vil sige at være ordblind, hvad du kan forvente af skolen, gode råd til dig som forælder m.v.

Hvad er ordblindhed?

Ordblindhed er markante vanskeligheder med at lære at læse og skrive. Vanskelighederne skyldes langsom og upræcis omsætning af bogstaver til lyde og omvendt. Ordblindhed kaldes også dysleksi. Ordblindhed fører ofte til langvarige problemer med at stave.

Ordblindhed fører ofte også til begrænset tekstforståelse, vanskeligheder med skriftlig fremstilling og kan ligeledes præge den enkeltes selvopfattelse

Det er forskelligt, hvornår man finder ud af, at man er ordblind. Og der er forskellige grader af ordblindhed.

Kilder: Socialstyrelsen, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Sundhed.dk, HTO – Hjælp til ordblindhed, Den Danske Ordbog/Carsten Elbro

Film: <https://www.ordblindhed.dk/om-ordblindhed/ordblindhed>

Kendetegn

Det er vigtigt at huske på, at ikke alle ordblinde er ens. Og det er heller ikke alle læsevanskeligheder, der skyldes ordblindhed.

Det er forskelligt, hvor svært den enkelte elev har det med at læse og skrive. Flere ordblinde elever kan lære at læse forholdsvis flydende og på næsten alderssvarende niveau. Andre vil have vedvarende svære læsevanskeligheder.

Ordblinde bruger ofte længere tid på at læse og skrive og vil ofte have vedvarende stavevanskeligheder.

Ordblinde har specielt svært ved at læse og stave ord, som de ikke kender, eller som de ikke har læst eller stavet før.

Som ordblind kan man også have problemer med læseforståelse, sprogforståelse og ordforråd. Det skal der arbejdes med som med selve ordblindheden. Læse- og skriveværktøjer hjælper ikke i sig selv på bedre læseforståelse.

Ordblindhed er en indlæringsvanskelighed men ikke umulighed. Med undervisning og træning kan ordblinde udvikle både læsningen og stavningen.

Læs mere her: <https://www.ordblindhed.dk/om-ordblindhed/kendetegn-ved-ordblindhed>

Indsatser

Ordblinde elever har behov for målrettet undervisning, som systematisk har fokus på sammenhængen mellem bogstav og lyd. Det er et mål at eleven bliver så god en læser og staver som muligt, så der er det bedst mulige fundament for at få et godt udbytte af teknologierne

Derudover skal lyttelæsning og stavehjælp (læse- og skriveteknologien) inddrages og trænes i den daglige undervisning, så eleverne har mulighed for deltagelse.

Hvad kan jeg forvente af skolen?

- Dit barns lærere ved, at dit barn er ordblind og ved, hvad det vil sige.
- Dit barns lærere sørger for at fagets tekster ligger digitalt. Der kan forekomme undtagelser i særlige situationer.
- Dit barns lærere kender grundfunktionerne i AppWriter og kan støtte dit barn i at anvende det i alle fag
- Skolens læsevejleder kan fortælle i klassen, hvad det vil sige at være ordblind
- Skolens læsevejleder kan tale med dig om, hvad det vil sige at være ordblind
- Skolen udarbejder en handleplan for dit barn, som du og dit barn inddrages i og kender. I handleplanen kan du læse om særlige forventninger, aftaler, hvad skolen gør, og hvad du kan gøre

Handleplanen skal indeholde tiltag for, hvordan der arbejdes med den selvstændige læse- og staveudvikling, lyttelæsning samt tiltag for hvordan læse- og skriveteknologien inddrages i den daglige undervisning.

- Dit barns lærere taler løbende med dit barn og følger op på handleplanen
- Dit barn tilbydes periodevis målrettet undervisning, fx på mindre hold, hvor der arbejdes med den selvstændige læsning og stavning (koblingen mellem lyd og bogstaver)
- Dit barn bliver introduceret til AppWriter. Opdatering og vedligehold finder sted løbende
- Du inviteres til en introduktion af AppWriter
- Dit barn må bruge sit oplæsningsprogram til nationale test i læsning
- Når dit barn skal til folkeskolens prøver, drøfter skole og hjem hvilke dispensationer og særlige hensyn der skal tages (typisk brug af AppWriter og ekstra tid)
- Når dit barn skal videre til en ungdomsuddannelse, taler vi, skole og hjem, sammen om, hvordan dit barn får så god en overgang som muligt

Hvad forventer skolen af dig/jer?

Vi forventer, at du henvender dig til skolen, hvis du har spørgsmål eller er i tvivl om noget. Du kan kontakte dit barns lærere, skolens læsevejleder og skoleledelsen.

Det er hjemmets ansvar at sørge for at headset medbringes hver dag.

Læsetræning

Det har stor betydning, at dit barn læsetræner dagligt, og meget gerne med støtte og opmærksomhed fra dig som forælder.

Læsetræningen har to formål med hver deres indsats:

1. **At styrke dit barns afkodningsfærdigheder**, så dit barn oplever at blive bedre til selv at læse. Den selvstændige læsetræning skal foregå i bøger, som ikke er sværere, end de kan læses med en rigtighedsprocent på ca. 96-98, dvs. at dit barn skal kunne læse bogen uden ret mange afbrydelser. Skolen kan hjælpe med at finde egnede bøger.

Typisk taler man om ca. 20 minutters selvstændig læsetræning dagligt. Det er en fin tommelfingerregel, men i perioder kan der være behov for lidt mindre og andre dage kan det give mening med mere.

Du kan støtte dit barn ved at skabe en god ramme omkring læsning, så det bliver så rart som muligt. Det er dit barn, der skal læse – din rolle er at lytte og støtte. Hvis dit barn går i stå, kan du opfordre barnet til prøve selv først. Hvis det ikke lykkes at læse ordet, foræres ordet, og barnet læser videre. Og husk: hvis dit barn stopper op alt for mange gange på hver side, er bogen for svær og er ikke egnet til selvstændig læsetræning.

Det kan være gavnligt, at dit barn læser den samme bog eller det samme tekststykke op til 4 gange, da det øger muligheden for en mere flydende læsning.

2. **At styrke dit barns læsning generelt** ved at læse alderssvarende tekst med ørerne. På den måde har dit barn mulighed for at øge sit ordforråd, få spændende læseoplevelser og bedre forståelse for det der bliver læst.

I kan vælge at lytte til bøger sammen, fx lydbøger fra Horsens Bibliotek, e-Reolen GO eller fra Nota, hvor I også kan hente mange gode bøger.

Du kan også læse en bog højt for dit barn.

Tal sammen om indholdet, om nye ord, hvad I synes om bogen, hvad I tror, der skal ske m.m.

Læsning i ferier?

Hvis I overhovedet kan få det til at hænge sammen, er det en rigtig god idé og en stor hjælp for dit barn, hvis I fortsætter læsetræningen i ferier. Det ses meget ofte, at ordblinde børns læseudvikling går væsentligt tilbage i ferier, og det kan føles som om man skal starte forfra. Gør rammen om læsning så hyggelig som muligt, og gør evt. læsning til noget I gør sammen.

Lektier

Tal med skolen om, hvordan I skal forholde jer til lektier. Det kan være en god idé at lave konkrete aftaler om, hvad der forventes af lektielæsning.

Hvis dit barn har læselektier for i dansk, historie eller andre tekstfag, kan det være en god idé, at du læser teksten højt for dit barn, eller at dit barn lytter til teksten med ørerne, så der kan komme fokus på indhold og forståelse.

Der bør være rimelighed i lektiemængden, og det er forskelligt fra elev til elev, hvad der giver mening. De aftaler, der laves med skolen, kan fremgå af dit barns handleplan, så alle ved, hvad forventningen og aftalen er.

Hvad kan man som forældre gøre for at støtte, opmuntre og motiverer

Den vigtigste opgave er at støtte, opmuntre og deltage i den daglige læsetræning hjemme.

Træning med forældre, undervisning med lærere.

Der kan være perioder, hvor det vil være godt at supplere med andre øvelser og aktiviteter – det vil fremgå af dit barns handleplan efter aftale med skolen.

Her kan du se film om ordblindhed og om hvordan du kan støtte dit barn.

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/inspiration-til-gode-laeringsmiljoeer/samarbejdet-med?b=t6325-t6372-t6394>

Her kan du læse om, hvad dit barn selv kan gøre

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/inspiration-til-gode-laeringsmiljoeer/styrk-samarbejdet-0?b=t6325-t6372-t6394>

Læse- og skriveteknologi

Når man er ordblind, har man ret til kompenserende hjælpemidler. Det vil typisk være en computer med oplæringsprogram og ordforslagsprogram samt mulighed for tale til tekst. Når man er ordblind, har man også ret til at have tekst digitalt, så teksten kan læses op med oplæringsprogrammet.

Horsens Kommune har en kommuneaftale med Everway som udbyder AppWriter. Alle lærere og elever har adgang til AppWriter.

Ordblinde elever har brug for at blive hjulpet i gang med at bruge programmerne og fortsat blive støttet i brugen af dem.

Hvad er Nota? Læs meget mere om Nota på: <https://nota.dk/services>

Nota er et bibliotek og videnscenter, der tilbyder lydbøger og e-bøger til bl.a. ordblinde. Det er skolen, der med din/jeres samtykke indmelder barnet til Nota. Når Nota har oprettet dit barn som medlem, kan dit barn logge på med UNI-login.

Det er gratis både at blive medlem af Nota og at bruge bibliotekets bøger og andre tilbud. Dit barns medlemskab gælder hele livet.

Dit barn kan downloade eller afspille Notas lydbøger på en computer. Det er også nemt at lytte til bøgerne på en tablet eller smartphone. Notas app, Nota Bibliotek, gør det nemt for dit barn at lytte til lydbøger og kan hentes til iOS og Android. Der er gode vejledninger på hjemmesiden – læg link ind

Nyttige links

Jeg er ordblind

Jeg er ordblind er en podcast, der omhandler ordblindhed. Holdet bag podcasten er ordblinde.

<http://jegerordblind.dk/>

Nationalt videncenter for ordblindhed og andre læsevanskeligheder:

<https://nvol.dk/maalgrupper/3-10-klasse/foraeldresamarbejde/>

Nota

Bibliotek og videncenter for mennesker med læsevanskeligheder. Tilbyder lydbøger og e-bøger til børn og voksne, som af forskellige årsager har svært ved at læse.

<https://nota.dk/>

<https://nota.dk/services/familie-og-p%C3%A5r%C3%B8rende>

Ordblinde- og dysleksiforeningen i Danmark

Foreningen arbejder for bedre vilkår for ordblinde og oplyser om ordblindhed og dysleksi.

www.ordblindeforeningen.dk

Ordblindhed.dk

Giver ordblinde og pårørende et hurtigt overblik over nødvendig viden og støtte

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder>

Ordblindhed i grundskolen:

<https://docplayer.dk/17866428-Ordblindhed-i-grundskolen-et-inspirationsmateriale.html>